

Anlæg af træartsforsøg på vindudsat lokalitet. Hanstholm byplantage. Tilsyn ved overklitfogeden i Thisted amt.

SFF-Anlægsrapport Nr. 239 - Forsøgsnr. 1120

Neckelmann, J.

Publication date:
1969

Document license:
[Andet](#)

Citation for published version (APA):
Neckelmann, J. (1969). *Anlæg af træartsforsøg på vindudsat lokalitet. Hanstholm byplantage. Tilsyn ved overklitfogeden i Thisted amt. SFF-Anlægsrapport Nr. 239 - Forsøgsnr. 1120.*

STATENS FORSTLIGE FORSØGSVÆSEN

239.

POSTADRESSE: SPRINGFORBI

TELEFON: BELLEVUE 162

Anlæg af træartsforsøg på vindudsat lokalitet.

Hanstholm byplantage

Tilsyn ved overklitfogeden i Thisted Amt.

Forsøg nr. 1120.

Oktober 1969

J. Neckelmann

239.

Anlæg af træartsforsøg på vindudsat lokalitet.

Hanstholm byplantage

Tilsyn ved overklitfogeden i Thisted amt.

Forsøg nr. 1120.

Oktober 1969

J. Neckelmann

Formål: (ved J. Neckelmann)

En samlet afprøvning på vindudsatte lokaliteter ved den jyske vestkyst af træarter, der

- 1) i det vestlige Jylland har vist gode evner til at modstå kraftige vindpåvirkninger,
- 2) ifølge erfaringer fra ældre og yngre plantninger på vindudsatte lokaliteter i Scotland (sml. Neckelmann, J., 1967: Fra en rejse til hede- og klitområder i det østlige England og Scotland. DST bd. 52), Norge, Island og Orkney-øerne kunne tænkes at være egnede til plantning ved den jyske vestkyst.

Der er anlagt 3 parallelforsøg:

- 1) Forsøg på vindudsat lokalitet i Blaabjerg klitplantage, 2. generation efter bjergfyr, forsøg nr. 1118,
- 2) Forsøg på stærkt vindudsat lokalitet ved Hanstholm, 1. generation læplantning, forsøg nr. 1119,
- 3) Forsøg på mere beskyttet lokalitet ved Hanstholm, 1. generation, forsøg nr. 1120.

Forsøgsarealets beliggenhed:

Arealet ligger i Hanstholm byplantage ca. 2,0 km ØNØ for Hansted kirke og 3,2 km NV for Rør kirke. Arealet er stillet til rådighed af Hanstholm kommune og udvalgt af overklitfoged P. Skarregaard og J. Neckelmann.

Forsøgsarealets inddeling og afmærkning:

Den foreløbige opmåling og inddeling i parceller blev foretaget d. 2/4 1968 af J. Neckelmann. Forsøget består herefter af 2 blokke med henholdsvis 15 og 16 parceller (se detailskitset side 4.).

Parcelgrænserne, der er rette linier, er markeret af imprægnerede træpæle i hvert parcellhjørne.

Hver 2. pæl langs nordsiden af blok I og langs sydsiden af blok II er forsynet med 2 citografplader visende de to tilstødende parcellers indhold.

Som yderligere afgrænsning mod omgivelserne findes:

S for parcel 1 i blok II	}	2 rk. enstammet bjergfyr
S " " 7 - 15 i blok II		
N " " 1 - 16 i blok I		
S " " 2 - 6 i blok II		

Den endelige opmåling - udført med favnemål - foretoges d. 18/4 1969 af J. Neckelmann.

Beskrivelse af forsøgsarealet og dets omgivelser:

Forsøget ligger forholdsvis beskyttet mod vindpåvirkning på et areal umiddelbart øst for Hanstholm by. Arealet er næsten plant og kun svagt præget af sandflugt (let bølget).

Et jordbundshul A på midten af arealet (se detailskiten) viser følgende profil:

1. gråt ensartet sand	0 - 20 cm
2. gråbrunt ensartet sand med få spredte flintesten (1 - 3)	20 - 43 -
3. mørkebrunt sand, sten som 2	43 - 68 -
4. mørkebrunt sand med stort finkornsindhold, mange mindre flintesten (1/2 - 3 cm) og en del mindre kalkstumper	68 - 78 -
5. lyst, gråbrunt, meget finkornet sand, der i fugtig tilstand kan formes, tæt pakket med flint- og kalkstykker	78 - -

Over denne profil ligger, som følge af en 10 cm dyb furepløjning et dobbeltlag af græstørv på 2 x 10 cm.

D. 18/4 1969 var arealet præget af tæt sammengroet kvik med spredt forekomst af sandstar og hjelme.

Mod V, S og Ø støder arealet op til åbne vejarealer, dog er der på et mindre restareal mod Ø mellem forsøget og en grusvej, plantet nogle rester fra forsøget. Mod N støder forsøget op til 15 - 20 årig enstammet bjergfyr med indblandet ædelgran (2 - 4 m høje).

Kulturforberedelse:

Foråret 1967 blev der på arealet pløjet N-S gående furer med en indbyrdes afstand på ca. 1,5 m. Herefter plantedes 1/1 enstammet bjergfyr med 2 m's afstand i furerne.

Plantematerialet:

Plantematerialet købtes hos flere forskellige handelsplanteskoler og hos klitvæsenet (se træarts- og proveniensfortegnelsen side 6), medens leylandia-cypressen leveredes som stiklinger fra Arboretet.

Hovedparten af planterne ankom til arealet d. 23/4 1968 med bil fra Hedeselskabets Centralplanteskole. Oplysninger om de øvrige plantepartier er sparsomme på grund af de ret løse administrationsforhold. Askene optoges i planteskolen ved Hænstholt fyr umiddelbart inden udplantningen.

Planterne af *Abies alba*, *Chamaecyparis lawsoniana* og *Pinus nigra* var. *corsicana* var meget store, og formentlig ikke særlig velegnede til udplantning på en så udsat lokalitet. Planterne af *Abies lassiocarpa* var meget uregelmæssig udviklede, og planteskolen havde gjort opmærksom på, at de ikke kunne betegnes som et normalt salgs-parti. Det var imidlertid det eneste *lassiocarpa*-parti i landet 1968. *Leylandia*-stiklingerne ankom med klump og var noget varierende med hensyn til rodslagning.

Plantningen:

Planterne fordeltes til parcellerne d. 22. - 23. april 1968 af J. Neckelmann, og plantningen fandt herefter sted i tiden fra den 23. - 29. april under tilsyn af arbejdsformand Marius Madsen, Hænstholt.

Vejret forud for plantningen havde været solrigt og tørt og jordbunden var derfor temmelig tør. Efter plantningen kom en periode med nogen nedbør.

Planterne skripedes ned efter spade i de pløjede furer og midt mellem de tidligere plantede bjergfyr. Rækkeafstand: 1,5 m, afstand i rækken (incl. bjergfyr): 1,0 m.

Parcellernes indhold af planter:

Fordelingen af forsøgsplanterne foretoges ved lodtrækning. Udover de i forvejen plantede bjergfyr, fandtes herefter følgende antal planter i parcellerne:

Træart	Blok I			Blok II		
	Parcel	Antal planter		Parcel	Antal planter	
	nr.	ialt	døde 31/3 1969 stk.	nr.	ialt	døde 31/3 1969 stk.
Abies alba	8	77	5	3	96	15
" lasiocarpa	9	78	22	4	91	20
" procera	5	79	46	12	103	20
Acer platanoides	1	93	3	14	78	0
" pseudoplatanus	15	72	1	1	91	0
Cham. lawsoniana	10	77	39	5	80	75
Cupr. leylandii	16	24	3			
Fraxinus excelsior	3	92		9	73	
Picea engelmanni	7	84	32	11	80	10
" omorika	6	85	3	10	72	1
" pungens	4	92	4	15	72	0
" sitchensis	11	75	1	2	94	1
Pinus nigra austriaca	14	75	6	8	75	0
" " corsicana	2	85	50	13	92	49
" silvestris	13	79	5	7	85	0
Ulmus glabra	12	79	2	6	86	12

En forsvarlig optælling af ask 31/3 1969 vanskeliggjordes af den tætte pels af kvik, planternes ringe størrelse og manglende udspring. Alle ask, som blev set, var dog levende.

Proveniensangivelser: se omstående fortegnelse.

Ved efterbedringen foråret 1969 anvendtes de samme provenienser med undtagelse af Abies lasiocarpa, som måtte skaffes fra Norge. Proveniensen var denne gang: Aleza Lake Experiment Station, bestand 1, (54°04'N og 122°29'V), 2100 ft.o.h., B.C.: Enkelttræafkom.

Revisioner:

Opgørelse af planternes tilstand bør finde sted i 1969, hvorefter der med nogle års mellemrum foretages højdemålinger

og beskrivelser af tilstanden iøvrigt.

Alle optegnelser føres i målebog mærket 1120.

Aftaler med distriktet:

Distriktet er indforstået med ikke at foretage dispositioner, der kan forrykke forsøgsbetingelserne, ligesom forsøgs-
væsenets hede- og klitafdeling bedes underrettet om eventuelle
uregelmæssigheder ved forsøget.

Bybæk d. 10. juni 1969.

J. Neckelmann

Træart	Al- der	Proveniensen	Planteskole
Abies alba	2/3	Vilsebøl, afd. 102-106 og 108, F. 331	V. Vandet
" lasiocarpa	2/4	Huerfano County, Colo- rado, 9.500 ft. o.h.	H. Cpl.sk.
" procera	2/2	Frijsenborg, Hagsholm, afd. 57, F. 240 b	"
Acer platanoides	~~1/2~~ 2/0	~~italien Baglan~~	~~Norringe~~ "
" pseudoplatanus	1/0	Reirsøl planteskole, Arendal, Norge	H. Cpl.sk.
Chamaecyparis law- soniana	2/2	Langesø, Blæsbjerg, afd. 96 ^{fl} , F. 64b	"
Cupressocyparis leylandii	0/2	Alice Holt, 593, 1951	Arboretet
Fraxinus excelsior	?	Frijsenborg, Norringure, afd. 60b, F. 179a	Hanstholm
Picea engelmanni	2/2	Clear Creek County, Colorado	Danplanex
" omorika	2/2	B. 65 "Ispos sneznice", Abt. 2, Gabina Gora- gostilja, Jugoslavien	H.Cpl.sk.
" pungens	2/3	South Fork, 8.000 ft., Colorado	"
" sitchensis	2/2	Homer, 50 m.o.h. Alaska	"
Pinus nigra var. austriaca	2/2	Sostrup, Overskov, afd. 41, 62, Hemmed, afd. 1,3, F. 343	"
Pinus nigra var. corsicana	2/3	Wedellsborg, Bankerne, F. 283	"
Pinus silvestris	2/2	Sæverås, Våg, Norge	H.Cpl.sk.
Ulmus glabra	?	formentlig fra Jylland	Paludan

H. Cpl.sk. = Hedeselskabets Centralplanteskole.

H. B. Myndeman

19-9-75

J. Neckelmann har telf. meddelt, at der har indsejget sig en fejl i flg. anlægsrapporter:

Rapp. nr. 238 forlæg nr. 1119 og
- - 239 - - 1120,

Idet der i nævnte rapp. side 6, proveniens er anført

Acer platanoides, nr. 1/2 prov. Italien, lev. af Forstplantesk. Værnangs

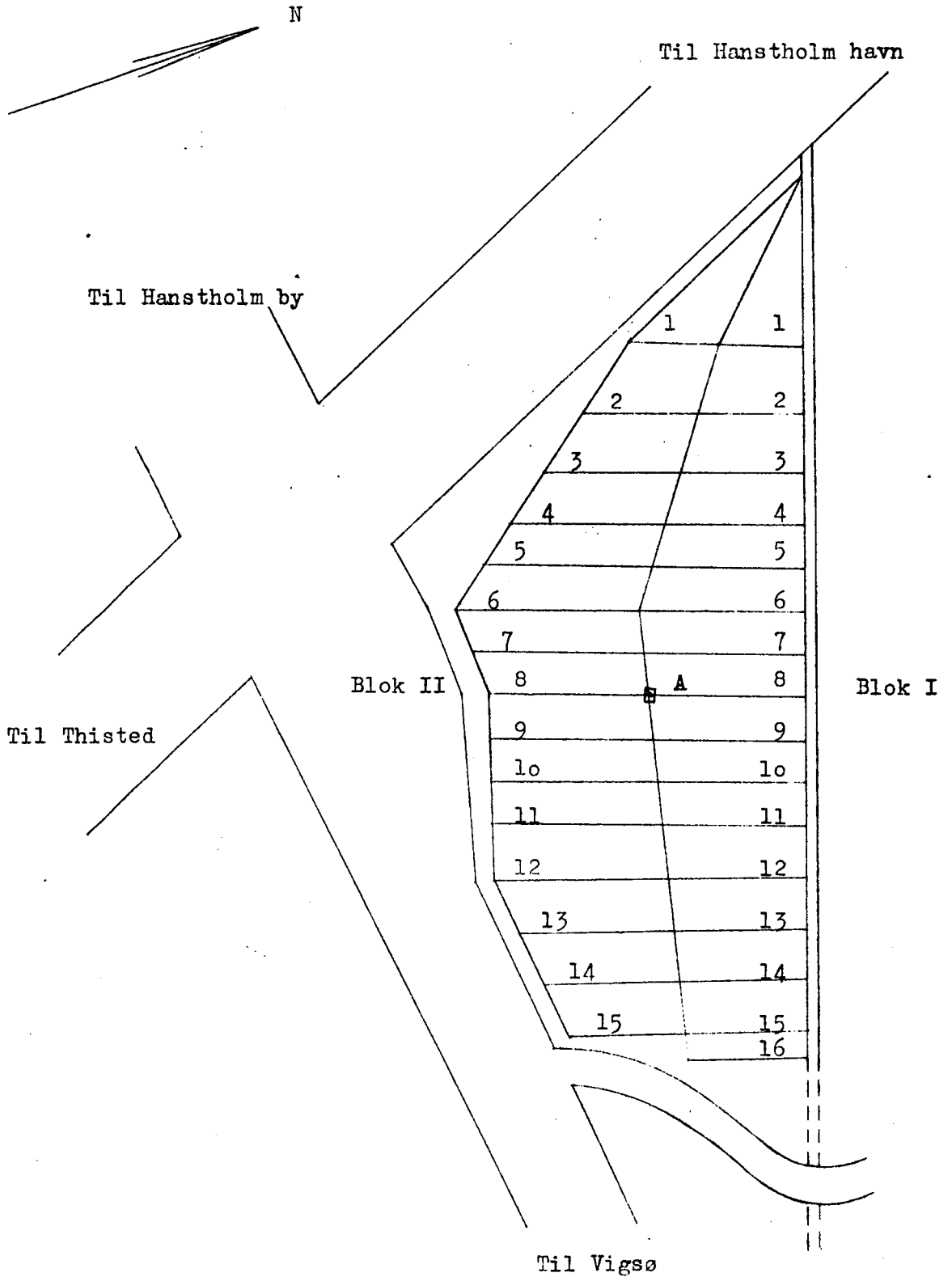
det skal rigtigt være

Acer platanoides, 2/0 prov. Bugsvard, lev. af Høvelskabets Centralplan-
teskole

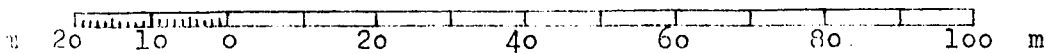
Fejlen bedes venligst rettet i resterende oplag af rapp.

OK

Forsøg nr. 1120
Hanstholt byplantage
Detailskitse

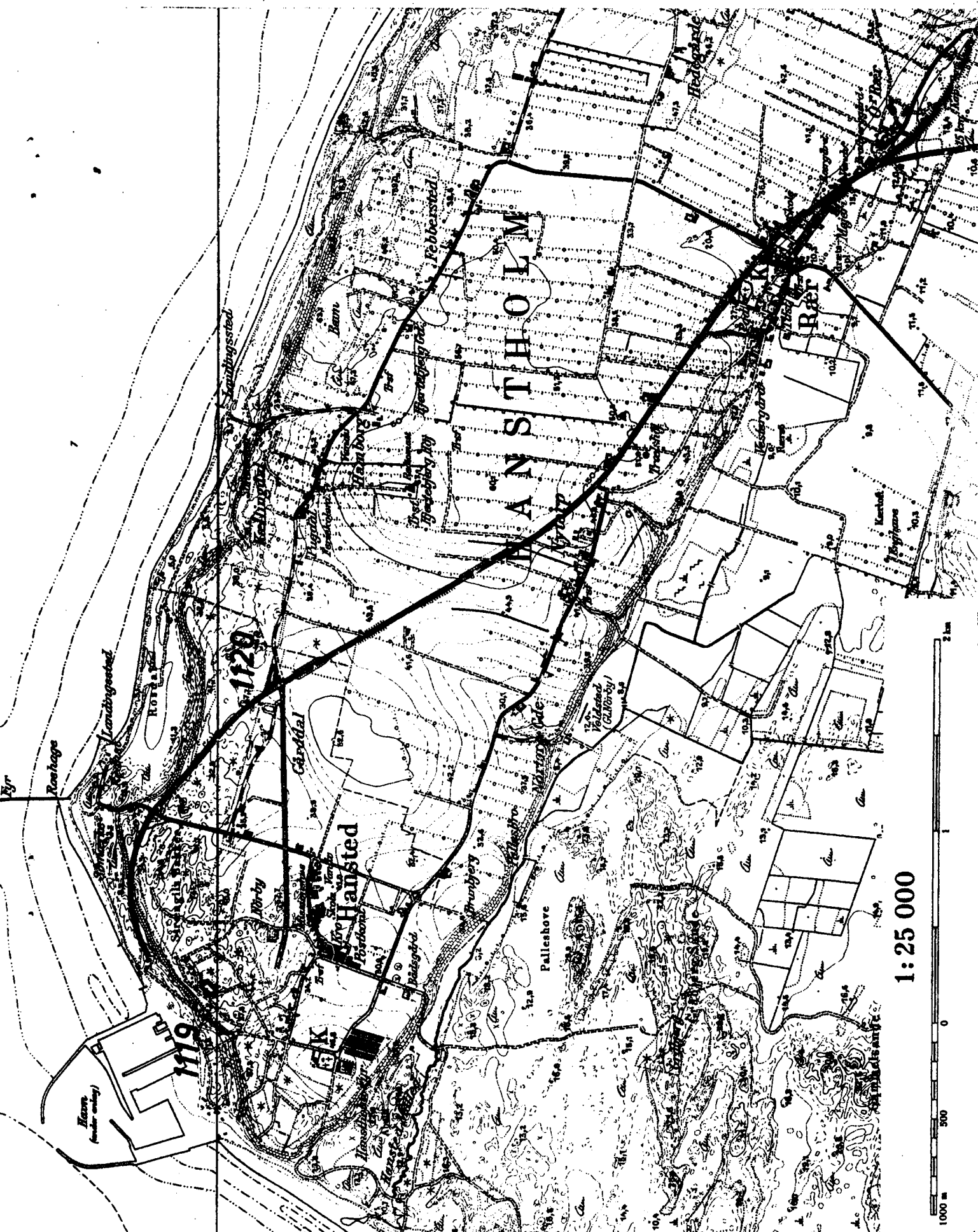
1 : 1000

Forsøg nr. 1119 og 1120

Hanstholm byplantage

Oversigtskort

1:25 000

1000 m 500 0 500 1000